

[Formanden.]

indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om årpenge for tronfølgeren, prinsesse Margrethe.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 64) findes i tidenden sp. 1867, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 59).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af lov om statsstøtte til visse private seminarier.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 16) findes i tidenden sp. 525, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 201).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets tekst og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Karl Max Rasmussen: Socialdemokratiet og socialistisk folkeparti har i betænkningen en mindretalsudtalelse, som jeg kan

henvise til, men som jeg dog også gerne vil have lov til at knytte nogle enkelte bemærkninger til her.

Lov om statsstøtte til visse private seminarier, som det høje ting vedtog i sidste samling, afskaffede undervisningsafgifterne pr. 1. april 1970, ikke blot for de lærerstuderende, men også for de studerende ved børnehaveseminarier og fritidspædagogseminarier samt ved private husholdningsseminarier. Loven var af de studerende ønsket gældende fra 1. august i år, og der foranstaltedes demonstrationer, også her foran Christiansborg, for at få ønsket opfyldt. De studerende fik ikke opfyldt deres ønske helt, men omtrent, idet afgiften administrativt blev fastsat til 200 kr. for perioden fra 1. august 1969 til 31. marts 1970.

I udvalgsbetænkningen henstilledes det til ministeren også at løse problemet for de HF-studerende ved de private seminarier, og såvel de HF-studerende som folketinget måtte have kunnet forvente, at de HF-studerende ville have fået de samme betingelser som de øvrige grupper. Det fik de ikke, men det er mig aldeles ubegribeligt, at de ikke gjorde det. En lille gruppe studerende spredt ud over hele landet skal så at sige undgælde for at redde landets økonomi, som åbenbart kan rokkes vældigt af de 400.000 kr., som det vil koste at ligestille de HF-studerende med de øvrige grupper, hvilket er oplyst af undervisningsministeren i udvalget. Jeg forstår ikke regeringspartierne. Jeg forstår ikke, at det ikke har været muligt at rokke dem fra deres standpunkt, men det er måske netop, fordi det drejer sig om en så lille minoritetsgruppe, at den ikke på nogen måde vil kunne forårsage uorden i det politiske mønster.

Vi vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling, idet vi dog beklager, at der ikke kunne skabes flertal for den ønskede og forventede ligestilling nu.

Gerda Møller: Efter de forhandlinger og samråd med undervisningsministeren, vi har haft i udvalget, kan jeg på den konservative folketingsgruppes vegne anbefale lovforslagets overgang til tredje behandling i den foreliggende form.

Hvor ønskeligt det end kunne have været, har der ikke været nogen finansiel mulighed for at gennemføre en tidligere ned-

[Gerda Møller.]

sættelse af studieafgiften for de HF-studerende ved de private seminarier end som foreslået, fra 1. april 1970. Regeringen udfolder jo i øjeblikket på mange områder store bestræbelser for at holde igen på statens udgifter, og selv om, som hr. Karl Max Rasmussen sagde, de 400.000 kr., som det ville koste i merudgift at gennemføre det større tilskud fra 1. august i år i stedet for fra 1. april 1970, kan synes at være et lille beløb i forhold til det samlede statsbudget, kommer vi jo gang på gang ud for andre krav af tilsvarende talmæssig størrelse, krav, som det kunne være lige så berettiget at opfylde, men 400.000 kr. her og 400.000 kr. dér kan jo snart løbe op til en stor samlet sum.

Over socialdemokratiets iver for at fiske i rørt vande må det ikke glemmes, at der har været handlet hurtigt i denne sag. Der har været handlet så hurtigt, at de studerende allerede 8 måneder efter, at spørgsmålet er rejst, får den ønskede ligestilling — det var måske lidt forkert udtrykt, men de skal altså ikke vente et helt skoleår, men kun 8 måneder af skoleåret, før de får den ønskede ligestilling. Vi ved jo også, at de 1.000 kr., der årligt bruges til nedsættelse af deres studieafgift, ikke bliver nedtrappet til $\frac{2}{3}$, som det kunne være rimeligt, men udbetales dem fuldt ud. Det mener jeg da er udtryk for en vis velvilje fra regeringens side inden for de rammer, vi har midler til at gøre godt med.

Endelig må det heller ikke glemmes, at der ved tildeling af legater fra ungdommens uddannelsesfond kan tages hensyn til undervisningsafgiften ved, at der kan ydes stipendiestøtte på 600 kr. til nedbringelse af skolepengene for elever på HF-kursus ved private seminarier, hvis forældreindtægten ligger lavt. Man har altså gjort, hvad der kunne gøres for ikke at stille HF-eleverne for ringe i forhold til de seminariestuderende, og så synes jeg, vi må glæde os over, at allerede om godt $\frac{3}{2}$ måned er der den ønskede ligestilling.

Robert Christensen: Jeg vil på venstres vegne anbefale lovforslaget til overgang til tredje behandling, men undervejs vil jeg gerne stille et spørgsmål til undervisningsministeren angående HF-uddannelsen. Der

hersker en hel del tvivl blandt vordende elever, også blandt skolefolk og i det hele taget i befolkningen, om adgangen til HF-studiet. Der er mange, også skolefolk, der opfatter det sådan, at man skal have 10 års skolegang bag sig for at blive optaget som HF-studerende. Jeg mener, at det skal man ikke, man skal bare have kundskaber, der svarer dertil, men at loven ikke stiller noget krav om, hvor disse kundskaber er erhvervet, at HF-uddannelsen altså med andre ord er åben nedad. Jeg vil gerne have undervisningsministerens udtalelse for, at min opfattelse er rigtig.

Meta Ditzel: Jeg vil gerne anbefale, at man stemmer for lovforslaget i den form, det har nu. Vi har strakt os så langt, som vi kunne, og jeg synes, man må affinde sig med, at vi er gået med til, at det tilskud for hele året, der er tale om, kommer til at gælde, selv om det nu kun drejer sig om perioden indtil april.

Jeg vil altså gerne anbefale lovforslaget til vedtagelse.

Morten Lange: Finansministeren må være en meget streng mand, når han ikke kan give undervisningsministeren denne beskødne sum. Det er selvfølgelig godt, at han virker som en fornuftig målmand — det må vi håbe, han gør — men det er altså somme tider lidt forkasteligt, når der i den grad er tale om urimeligheder, som finansministeren kommer til at tage på sin kappe. For jeg går ud fra, det ikke kan være undervisningsministeren, som har forhindret denne lille reform af skolepengene. Efter min opfattelse er skolepenge til regulær undervisning noget, som i virkeligheden burde være grundlovsstridigt; vi kommer mere og mere væk fra det; og jeg synes, at denne lille rest kunne vi godt have nået at rydde ud samtidig.

Så bekymrer det mig naturligvis, når vi skal trøste os med, at ungdommens uddannelsesfond kan skam betale for de fattigste. Det var naturligvis godt, hvis det var sådan, men realiteten i sagen er, at ungdommens uddannelsesfond får ikke flere midler i den anledning, og det vil altså blot sige, at de samme penge skal strækkes på en lidt anden måde. Der er ikke på nogen måde stillet ekstra midler fra ungdommens ud-

[Morten Langa.]

dannelsesfond til rådighed, de vil blot nu med opretholdelsen af skolepengene blive strakt på en ny og måske ikke særlig udmærket måde, så det skal man i hvert fald ikke bruge som undskyldning.

I øvrigt skal jeg benytte lejligheden til ved denne behandling af lovforslaget at sige, at jeg synes, vi meget snart trænger til et udspil på seminarieområdet. Der er en uklarhed om den kommende seminarieplanlægning, som burde bortvejres temmelig snart. I den forbindelse synes jeg, at det er på høje tid, at fiktionen om de private seminarier og deres selvstændighed bliver bortvejret. Privatdrift af seminarier er i realiteten ikke nogen kendsgerning i dag, den har haft sin tid, og det skal vi måske takke for, men vi skal ikke takke for en fremtid for noget, som i realiteten er et offentligt anliggende.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Jeg vil begynde med at sige til hr. Robert Christensen, at jeg er ganske enig med ham i de synspunkter, han gav udtryk for vedrørende HF-uddannelsen og adgangen til den. Det er ikke noget krav, at man skal have 10 års skolegang bag sig; der kræves visse kundskaber, men hvordan man har erhvervet dem, er i og for sig underordnet. Jeg kan måske føje til, at der, så vidt man kan se af de tal, der foreligger om optagelserne, nok er en tendens til, at der kommer flere og flere ind ad, må man sige, utraditionel vej, altså uden at have den almindelige 10 års skolegang som forudsætning.

Til de bemærkninger, der er faldet, skal jeg ikke knytte mange kommentarer. Jeg må blot understrege, at da vi havde loven om de private seminarier til behandling sidste år, blev det jo henstillet til undervisningsministeriet at finde udvej for, at også HF-kurser ved private seminarier kunne blive fri for studieafgift, og det er det, der er imødekømt ved lovforslaget her, idet studieafgiften bortfalder pr. 1. april 1970 samtidig med, at den rest af studieafgift, der er ved de private seminarier, bortfalder.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at man ved behandlingen af loven om de private skoler og tilskudsloven for de private skoler henstillede til undervisningsministeriet — og vi havde drøftelser om det i ud-

valget — at åbne adgang til, at der ved tildeling fra ungdommens uddannelsesfond kunne tages hensyn til studieafgiften ved private skoler inden for nærmere fastsatte grænser. Det er også sket, og det vil komme HF-studerende ved private seminarier til gode i den resterende del af den periode, hvor der skal betales studieafgift.

Så skal jeg i øvrigt blot til sidst takke for den enstemmige tilslutning til lovforslagets gennemførelse, selv om jeg vel har bemærket de kritiske bemærkninger, der er kommet fra socialdemokratiet og socialistisk folkeparti. Men en enstemmig tilslutning takker jeg for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets tekst og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af myndighedsloven. (Myndighedsalderen).

(Første behandling af lovforslaget (nr. 27) findes i tidenden sp. 383, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser med 21 års aldersgrænser.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 28) findes i tidenden sp. 383, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 61).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.